

**KANCELARIA
SENATU**

BIURO ANALIZ, DOKUMENTACJI
I KORESPONDENCJI

Warszawa, 27 sierpnia 2020 r.

BADK.DPK.133.96.2020 MK

P10-62/20	Data wpływu petycji 8 maja 2020 r
	Data sporządzenia informacji o petycji 12 sierpnia 2020 r.

PRAWO KARNE

TEMAT

**AMNESTIA W ZWIĄZKU Z EPIDEMIĄ
KORONAWIRUSA SARS-COV-2**

WNOSZACY PETYCJE: petycja indywidualna

Osoba fizyczna (petycję poparły inne osoby fizyczne).

PRZEDMIOT PETYCJI:

Podjąć inicjatywę ustawodawczą mającą na celu ogłoszenie amnestii wobec osób skazanych na karę pozbawienia wolności do lat 3.

UZASADNIENIE WNOSZACEGO PETYCJE:

Autor petycji postuluje, aby w dobie epidemii koronawirusa w Polsce została ogłoszona amnestia wobec osób osadzonych w zakładach karnych oraz tymczasowo aresztowanych, celem zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego zarówno więźniom jak i pracownikom Służby Więziennej.

Zdaniem autora petycji, dobrym rozwiązaniem byłoby całkowite darowanie dalszego odbywania kar za popełnione i orzeczone prawomocnym wyrokiem sądowym przestępstwo lub wykroczenie osobom, wobec których orzeczono karę pozbawienia wolności do lat 3.

Przyjęcie tej propozycji przyniosłoby duże oszczędności dla budżetu państwa. Dodatkowo stworzyłoby możliwość wykorzystania pomieszczeń jednostek penitencjarnych na ewentualne szpitale zakaźne.

W uzasadnieniu petycji podniesiono argument, że przypadku zarażenia się choćby jednej osoby w zakładzie zamkniętym istnieje, podobnie jak w domach opieki społecznej, potencjalna możliwość rozprzestrzenienia się choroby, a w konsekwencji braki kadrowe w jednostkach penitencjarnych.

STAN PRAWNY:

Ustawa z dnia 21 lipca 1984 r. o amnestii (Dz. U. Nr 36, poz. 192) w art. 1 z okazji jubileuszu 40-lecia Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej wprowadziła amnestię wobec osób, które przed dniem 21 lipca 1984 r. popełniły przestępstwa przeciw: porządkowi prawnemu stanu wojennego, związane z militaryzacją (z wyjątkiem usiłowania lub dokonania ucieczki za granicę), popełnionych z powodów politycznych albo w związku ze strajkiem lub akcją protestacyjną (w tym przeciwko podstawowym interesom politycznym PRL, bezpieczeństwu powszechnemu, wolności, czci, wyborom, mieniu, porządkowi publicznemu).

W sprawach o przestępstwa określone w art. 1 darowano orzeczone prawomocnie kary pozbawienia wolności i ograniczenia wolności, zaś wykonaniu podlegały prawomocnie orzeczone grzywny, kary dodatkowe, nawiązki, opłaty i koszty sądowe oraz odszkodowania.

Ustawa z dnia 7 grudnia 1989 r. o amnestii (Dz. U. Nr 64, poz. 390) miała zastosowanie do czynów popełnionych przed 12 września 1989 r. (art. 15).

Zgodnie z art. 1 ust. 1 postępowanie karne było umarzane w sprawach o przestępstwa i przestępstwa skarbowe, jeżeli z okoliczności sprawy wynikało, że w wypadku przestępstwa umyślnego kara pozbawienia wolności nie przekroczyłaby lat 2, a nieumyślnego lat 3.

W wypadku, popełnienia przez sprawcę w okresie 2 lat od zastosowania amnestii nowego umyślnego przestępstwa podobnego, za które orzeczono karę pozbawienia wolności, wydane orzeczenie o amnestii ulegało uchyleniu i postępowanie karne podejmowane było na nowo (art. 1 ust. 2).

Orzeczenia w przedmiocie stosowania amnestii (art. 12) zapadały w formie postanowienia. W sprawach rozpoznawanych na rozprawie o zastosowaniu amnestii orzekano wyrokiem.

Na podstawie art. 13 ust. 1 na postanowienie w przedmiocie amnestii przysługiwało zażalenie na zasadach ogólnych; na postanowienie o umorzeniu postępowania przysługiwał sprzeciw.

DZIAŁANIA POWIĄZANE:

Do Kancelarii Prezydenta RP 25 marca 2020 r. wpłynęła petycja, w której autor – w związku z epidemią koronawirusa SARS-COV-2 – zaapelował do Prezydenta RP o podjęcie inicjatywy w zakresie amnestii, którą mieliby zostać objęci drobni przestępcy z wyrokami do 3 lat.

Biuro Dialogu i Korespondencji Kancelarii Prezydenta po zapoznaniu się z treścią postulatów przekazało petycję do rozpatrzenia do Ministerstwa Sprawiedliwości.

Do Ministerstwa Sprawiedliwości 1 czerwca 2020 r. wpłynęła tożsama petycja w sprawie ogłoszenia amnestii dla osób pozbawionych wolności w związku z panującą pandemią. Z informacji zamieszczonych na stronie resortu wynika, że 24 czerwca br. udzielono odpowiedzi autorowi petycji.

INFORMACJE DODATKOWE:

Amnestia – jednorazowe darowanie lub złagodzenie prawomocnie orzeczonych kar lub środków karnych za popełnione przestępstwa lub wykroczenia określonego rodzaju na podstawie wydanego aktu prawnego. Przesłanką zastosowania tej instytucji prawnej są najczęściej obchody świąt państwowych lub inne ważne państwowe wydarzenia. Amnestia zazwyczaj łączy się z abolicją¹.

¹ Abolicja – decyzja z dziedziny polityki prawa karnego polegająca na odstąpieniu od ścigania określonej kategorii przestępstw, np. przestępstw o charakterze politycznym. Obejmuje nakaz niewszczywania postępowania karnego lub umorzenia postępowania już wszczętego.

Po 1980 roku amnestia ogłaszana była pięć razy:

– 22 lipca 1983 r. w związku ze zniesieniem na obszarze całego kraju stanu wojennego, objęła więźniów politycznych skazanych na kary pozbawienia wolności do 3 lat, pozostałym więźniom zmniejszono wyroki;

– 21 lipca 1984 r. z okazji czterdziestej rocznicy powstania Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, dotyczyła skazanych za przestępstwa polityczne, z wyłączeniem oskarżonych i skazanych za czyny szpiegostwa, zdrady ojczyzny czy próby obalenia ustroju państwa;

– 17 lipca 1986 r. wypuszczono z zakładów karnych ponad 200 osób skazanych za działalność polityczną, z wyłączeniem kilku przypadków;

– 5 kwietnia 1989 r. podpisano porozumienia Okrągłego Stołu, w wyniku których umorzono postępowania sądowe i darowano wyroki wszystkim, osobom które pomiędzy 31 sierpnia 1980 r. a 23 maja 1989 r. zostały uznane za winne przestępstw politycznych. Celem tego działania było dopuszczenie byłych więźniów politycznych do procesu demokratyzacji życia politycznego w Polsce;

– 7 grudnia 1989 r. osobom skazanym na karę śmierci zamieniono wyroki na 25 lat pozbawienia wolności.

OPRACOWAŁA

Marzena Krysiak

WICEDYREKTOR

Danuta Antoszkiewicz